

TALEPAPIR

Tale til Tænketanken Frejs arrangement 'fra bonden til borgen'

Det er et herligt initiativ, Frej har taget her.

At lave en danmarksturné, der handler om, at få landmænd, landboforeninger og fødevarevirksomheder til at komme med input til, hvordan man sikrer et bæredygtigt landbrug – det er lige i min ånd.

For mig at se kan man som politiker ikke flytte dansk landbrug i en bæredygtig retning bare ved at træffe politiske beslutninger på Christiansborg.

Ordentlige beslutninger, der kan flytte noget, forudsætter, at man som politiker får viden, indsigt og opbakning fra landbrugserhvervet. Og for at få det, må man være i konstant dialog.

TALEPAPIR

Faktisk er det netop dét, der var tilfældet med den landbrugsaftale, der blev vedtaget sidste måned. Her havde vi politikere i hele processen været i tæt dialog med såvel landbrugserhvervet som forskere og andre interesseorganisationer.

Det er der kommet noget rigtig interessant ud af.

Landbrugsaftalen er et af mine yndlingsemner. Den vil jeg gerne fortælle om. Don't get me started 😊

Landbrugsaftalen – bred, bindende, balance

For mig er der tre stærke kvaliteter ved aftalen om grøn omstilling af dansk landbrug.

Aftalen er bred. Den er bindende. Og den er balanceret.

TALEPAPIR

Først og fremmest er den bred. Jeg fik nærmest gåsehud på folkestyrets vegne, da vi en sen aften i begyndelsen af oktober stod der hele flokken af politikere - fra Enhedslisten og helt ud til Nye Borgerlige - og kunne præsentere aftalen.

At aftalen er bred betyder, at dansk landbrug kan disponere, investere og lægge planer i sikker forvisning om, at et bredt flertal står bag aftalen. Betydningen af det kan næsten ikke overvurderes.

Det er også vigtigt for mig, at aftalen er bindende. Det er set med klimaøjne en hamrende ambitiøs landbrugsaftale, som betyder, at dansk landbrug skal reducere udslippet af drivhusgasser med mindst 55 pct. og helst 65 pct. frem mod 2030.

Den tredje kvalitet ved landbrugsaftalen er, at den er balanceret – at den både sikrer den grønne omstilling og arbejdspladser.

TALEPAPIR

Vi vil stadig spise flæskesteg, frikadeller og nakkekoteletter om 5, 10 og 15 år.

Men vi vil måske nok spise mindre kød og flere planter. Til gengæld vil de flæskesteg, frikadeller og nakkekoteletter, vi sætter tænderne i være mere klimavenlige.

De skal være klimavenlige, fordi vi skal nedbringe udslippet af drivhusgasser.

Men de skal også være klimavenlige af hensyn til landbrugseksporten og arbejdspladserne i landbruget.

TALEPAPIR

Hvis danske nakkekoteletter er mere klimavenlige end udlandets nakkekoteletter, vil vi være bedre end udenlandske konkurrenter til at imødekomme den voksende efterspørgsel på verdensmarkedet efter klimarigtige fødevarer.

Det vil give eksport. Og nye jobs.

Landbrugsaftalens tre hovedspor og greb

Nu taler jeg om de langsigtede mål med landbrugsaftalen. Men hvad er midlerne i aftalen? Grebene? Hvad gør vi?

Kort fortalt er der tre hovedspor i landbrugsaftalen.

Det første spor handler om, at vi gerne vil gøre det, vi ved, der virker.

TALEPAPIR

I den proces har vi klimaluppen fremme i forhold til alle leddene i værdikæden. Vi har fokus på markerne. På staldene. På håndteringen af gyllen. På håndteringen af gødningen. Osv. osv. Alle disse steder er vi på jagt efter klimagevinster ud fra devisen: Hvad kan vi gøre?

Et eksempel er, at aftalen stiller krav om hyppigere udslusning af gylle fra svinestalde.

Lavbundsjorderne er også et eksempel på det. Her taler vi om landbrugsarealer, der udleder særlig meget CO₂. En del af dem lægger vi under vand i tæt samarbejde med jer. Dermed får vi begrænset udledningen af CO₂.

Det er en model, som der er bred opbakning til – fra Landbrug & Fødevarer til Danmarks Naturfredningsforening. Kort sagt et columbusæg.

TALEPAPIR

Det andet spor i den historiske aftale handler om at inspirere til flere teknologiske tigerspring i dansk landbrug. Jo mere vi kan få ny viden og teknologi på banen – jo bedre vil vi være til at sikre den grønne omstilling, samtidig med at vi styrker landbrugets økonomiske muskler.

Målet i aftalen er, at teknologivirksomheder og forskere i tæt samarbejde med landbruget og med penge fra politikerne udvikler nye originale teknologiske greb.

Det gælder blandt andet pyrolyse, som potentielt kan gøre biologiske restprodukter til biobrændstof til fly og til biokul, der kan holde på CO₂ i jorden.

Vi satser også på at udvikle tilsætningsstoffer til foder, der kan begrænse køers udledning af drivhusgassen metan.

TALEPAPIR

Vi sætter også penge af til at udvikle metoder, der kan udnytte proteinindholdet i græs så meget, at græs kan bruges til foder til høns og grise – og på sigt endda også mennesker. Det vil gøre det til en god forretning at have græsmarker og begrænse importen af soja.

Herudover satser vi på teknologiske tiltag i forhold til stalde. Gødning. Gylletilsætningsstoffer. Biofiltre som kan nedbryde metan. Og meget mere. Samlet set ser jeg for mig, at nye teknologiske greb vil give dansk landbrug et ordentligt boost i 2030.

Det er win-win.

Endelig handler det tredje spor i aftalen om, at vi ved siden af hovedbygningen – den klassiske danske landbrugssektor, den der bl.a. har nakkekoteletterne – vil lave en tilbygning. På den vil der stå 'plantebaserede fødevarer'. Her vil det gå hurtigt. Vildt hurtigt.

TALEPAPIR

Her skal dansk landbrug være helt i front. Og dét understøtter landbrugsaftalen.

Vi vil i dialog med landbrugserhvervet

Det er vigtigt, at vi får en dialog om, hvordan vi kommer videre med den grønne omstilling af landbruget.

Der er masser af emner at tage fat på. Og I lægger på konferencen her op til to interessante problemer.

Det ene er, hvordan vi reducerer pesticidbelastningen.

Det andet er, hvordan vi skaber en mere bæredygtig griseproduktion.

TALEPAPIR

Forbruget af pesticider skal ned

Først pesticiderne:

Denne dagsorden ligger primært hos Miljøministeriet, men jeg vil gerne sige lidt.

Dansk landbrug benytter pesticider for at beskytte afgrøderne imod ukrudt og angreb fra insekter og svampe.

Det giver større og mere stabile udbytter. Men det har også medført, at store dele af Danmarks areal sprøjtes. Det kan have konsekvenser for bl.a. natur og grundvand.

TALEPAPIR

Heldigvis er forbruget faldende, men det stiller os med en række udfordringer. Vi ved, at pesticider kan have bivirkninger, når de kommer i vores fødevarer og drikkevand. Vi ved dog ikke præcist, hvor stort problemet er.

Det er derfor en ambition for regeringen, at brugen af pesticider i landbruget reduceres.

I EU-sammenhæng er vi bundet af en forordning, som stiller krav til medlemslandene om at bringe belastningen med pesticider ned. Det skal vi i Danmark leve op til.

Jeg ved, at miljøministeren snart indleder forhandlinger om næste pesticidstrategi med yderligere indsatser. Jeg håber, at der kan opnås bred politisk opbakning til en ny strategi.

TALEPAPIR

Dyrevelfærden skal op

Og så er der til sidst dyrevelfærden i griseproduktionen. Det er noget, som danskerne går rigtig højt op i – og det er noget, som jeg går rigtig højt op i.

Vi skal ikke bare have en grøn produktion. Vi skal have en produktion, hvor vi er stolte af dyrenes forhold. Og en produktion, hvor vi - også på dyrevelfærdsområdet - udvikler os i takt med, at ny viden kommer til.

Lige nu står vi dog overfor flere store udfordringer. For mange grise bliver halekuperet. Pattegrise- og so-dødeligheden er alt for høj. Og på medicinområdet måtte vi i 2020 konstatere, at antibiotikaforbruget til grise var steget trods målsætningen om det modsatte.

TALEPAPIR

Det kan vi naturligvis ikke sidde overhørigt. Og det er også derfor, at jeg er så glad for at komme her i dag og mærke jeres velvilje også på denne dagsorden.

I som landmænd er helt centrale spillere, når vi skal have løst problemerne på dyrevelfærdsområdet.

Afrunding

Som jeg indledte med at sige, synes jeg, det er en vildt spændende forløb, der er sat i gang.

Dét at få landbrugets egne input til, hvordan dansk landbrug kan blive mere bæredygtigt, er godt og originalt tænkt.

Jeg glæder mig til at kunne forholde mig til jeres forslag og ideer og input, når det gælder udledningen af pesticider og griseproduktionen. Jeg ønsker jer en rigtig god og frugtbar konference.